

แนวการเขียนบทความทางวิชาการ

รศ.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ¹

Assoc.Prof.Dr.Uthai Boonprasert¹

บทความทางวิชาการหรือ **Article** นั้นมีลักษณะพื้นฐานและธรรมชาติเป็นการเสนอผลงานทางวิชาการ สำหรับนักวิชาการหรืออาจารย์ สำหรับผู้ที่ต้องการนำเสนอผลงานวิจัย เสนอข้อความรู้เฉพาะเรื่อง เสนอข้อคิดเห็นที่เป็นหลักวิชา เสนอวิธีการศึกษาวิเคราะห์ในแนวใหม่ เสนอรายงานผลการศึกษาค้นคว้าเฉพาะเรื่อง ด้วยเนื้อความในลักษณะที่เป็นบทความที่สั้นและกะทัดรัด แต่มีความเป็นวิชาการ มีความมุ่งหมายและมีคุณค่าทางวิชาการอยู่ในตัวเองชัดเจน และในบางกรณีจะมีลักษณะเป็นคล้ายกับสนามทดลองเสนอผลงานสู่ทางวิชาการ

ในการเขียนบทความทางวิชาการนี้ จะต้องมีการเขียนและเสนอในเชิงวิชาการ คือต้องมีการเสนออย่างเป็นแบบเป็นแผน มี Style มีลักษณะเป็น Scholarly Work หรือ Scholarly Paper หรืองานเขียนของผู้รู้ โครงสร้างตามแบบแผนโดยทั่วไป มักจะประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง (ของบทความ)
2. ส่วนนำ (บทนำ / อารัมภบท / เกริ่น หรือ เกริ่นนำ)
3. ส่วนเนื้อเรื่อง (อาจมีได้หลายตอน)
4. ส่วนสรุป
5. ส่วนอ้างอิง

ในส่วนแรกของบทความจะเป็น**บทนำ** ซึ่งมักจะเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาซึ่งเป็นสภาพทั่วไปหรือแรงบันดาลใจที่ทําให้นําเสนอของบทความนั้น แสดงถึงที่มาหรือเหตุผลที่ทําหรือความสำคัญของเรื่องนั้น ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลในเชิงวิชาการ หรือประโยชน์ในการประยุกต์ หรือด้วยเหตุผลอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม ที่มีน้ำหนักโอนเอียงไปทางด้านวิชาการ ส่วนนี้มักจะแสดงถึงวัตถุประสงค์ของบทความ แสดงให้เห็นขอบข่ายของเรื่อง และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการเสนอบทความนั้น

ส่วนเนื้อเรื่อง อาจจะเสนอเป็นตอนเดียวต่อเนื่องกัน หรือแบ่งเป็นหลายส่วนหลายตอนก็ได้ ตามแต่ลักษณะเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง และการจัดรูปแบบ(Organization) ในการนำเสนอ สิ่งที่ต้องระมัดระวังในส่วนนี้ก็คือต้องอย่าให้เนื้อหาสับสน ต้องเป็นรายละเอียดที่เกี่ยวข้องโดยตรง และเป็นสาระที่นําไปสู่จุดศูนย์รวม (Focus) ของเรื่องนั้นโดยตรง ส่วนเนื้อเรื่องที่นําเสนอในส่วนนี้ จะสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดและความเข้าใจในเนื้อหาสาระของบทความนั้น ๆ ของผู้เขียนโดยตรง

ในส่วนเนื้อเรื่องนี้เองจะมีการอ้างอิง(Reference)ซึ่งผู้เขียนต้องระมัดระวังให้ดี จะต้องจัดให้ส่วนต่างๆที่ใช้ประกอบในการอ้างอิงนั้น เป็นส่วนที่อยู่ในกรอบความคิด หรือสอดคล้องกับเค้าโครงของบทความนั้นซึ่งผู้เขียนเป็นผู้วางเค้าโครงเรื่องโดยตรง มิฉะนั้นบทความอาจแปรไปเป็นบทความตัดต่อ และบทความต่อเนื้อหาแบบต่อ ๆ กันได้ง่าย ซึ่งจะทำให้บทความนั้นย่อหย่อนในเชิงคุณภาพ

การอ้างอิงต้องทําให้ถูกระบบทางวิชาการ วิธีการอ้างอิงเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นความเป็นผู้รู้ทางวิชาการโดยตรง ซึ่งมีระบบการอ้างอิงที่สามารถเลือกใช้ได้แตกต่างกัน วารสารทางวิชาการบางประเภทได้กำหนดแบบมาตรฐานสำหรับวารสารนั้นไว้โดยเฉพาะเป็นหน้าที่ของผู้เขียนบทความต้องเลือกวิธีการให้สอดคล้องกับแบบแผนและนโยบายของ

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรดุขุฎบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

วารสารนั้น ๆ และเมื่อผู้เขียนเลือกใช้แบบแผนแบบใดแบบหนึ่งแล้ว ให้คงใช้ระบบนั้นให้สม่ำเสมอตลอดทั่วทั้งบทความที่เสนอนั้น

ในส่วนที่สาม ซึ่งเป็น**ส่วนสรุปหรือบทสรุป**ในส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่ผู้เขียนจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงจุดเน้นในการเสนอบทความบทหนึ่งของตน สรุปหรือบทสรุป มักจะประกอบด้วยส่วนที่แสดงการสรุปสาระสำคัญของบทความนั้น เป็นข้อความที่สั้น กระชับและชัดเจน และในส่วนสรุปนี้ในบางกรณีผู้เขียนยังอาจเพิ่มเติมการอภิปรายและข้อเสนอ ซึ่งเป็นการเสนอแบบสั้น ๆ ของผู้เขียน แต่ต้องเกี่ยวข้องกับหรือสืบเนื่องกับเนื้อหาสาระในบทความนั้นโดยตรง ได้อีกด้วย

ในส่วนสุดท้ายของบทความทางวิชาการ จะเป็นส่วนที่เรียกกันว่า **บรรณานุกรม หรือส่วนที่เป็นเอกสารอ้างอิง หรือรายการอ้างอิง** ซึ่งในหมู่นักวิชาการควรจะแยกได้ชัดว่าอะไรเป็นอะไร และแต่ละอย่างมีแบบแผนในการเสนอรายละเอียดอย่างไร เป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรผิดพลาด ในส่วนท้ายของบทความทางวิชาการนั้น ส่วนใหญ่แล้วมักจะไม่นิยมให้มีภาคผนวกประกอบ

การเขียนบทความทางวิชาการให้เป็นบทความที่ดีมีคุณค่า และมีคุณภาพเชิงวิชาการนั้น เป็นสิ่งที่นักวิชาการปฏิบัติกันเป็นปกติวิสัยอยู่แล้ว มีแบบแผนที่ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งผู้เขียนพึงระมัดระวังเนื่องจากบทความนั้นจะเป็นเอกสารหลักฐานโดยตรงที่แสดงถึงภูมิรู้ แสดงถึงความถนัดทางวิชาการ แสดงเอกลักษณ์ในความคิดเห็น แสดงลักษณะเฉพาะในผลงานจากการศึกษาค้นคว้าของผู้เขียน ในคุณค่าที่ผู้เขียนเสนอให้แก่วงวิชาการที่เกี่ยวข้อง

สไตล์หรือแบบการเขียน(Writing style)เป็นแบบเฉพาะ เป็นลีลาภาษาที่เป็นลักษณะเฉพาะของผู้เขียนบทความ เป็นส่วนที่จะแสดงให้เห็นถึงความโดดเด่น ที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวทางวิชาการของผู้เขียน ลีลาการเขียนจะสะท้อนเอกลักษณ์ของผู้เขียน แสดงถึงความกลมกลืนของภาษาที่ใช้ คำไวยากรณ์ กับจุดศูนย์รวมของเรื่อง และการอ้างอิง

บทความทางวิชาการที่ดีนั้น อย่างน้อยต้องประกอบไปด้วย**ส่วนนำ ส่วนเนื้อเรื่องและส่วนสรุป**เสมอ และข้อห้ามที่สำคัญ(Don't) สำหรับบทความทางวิชาการก็คือ การไม่ลักลอบยืมข้อความรู้ของผู้อื่นโดยไม่อ้างอิง และการไม่กล่าวเท็จทางวิชาการโดยไม่อ้างอิงที่มาของข้อความรู้ การอ้างอิงที่ถูกต้องนอกจากจะไม่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่นแล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงการรู้จักให้เกียรติ หรือรู้จักการให้ความเคารพแก่เจ้าของผลงาน เจ้าของความคิด ซึ่งเป็นจริยธรรมที่สำคัญที่สุดของนักวิชาการอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ม.ป.ป.). **ลักษณะของผลงานทางวิชาการที่ใช้ประกอบการพิจารณาแต่งตั้งตำแหน่งทาง**

วิชาการตามมติของ ก.ม. (เอกสารอัดสำเนา), ม.ป.ท.

บัณฑิตวิทยาลัย,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2536). **คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2539). **เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมมณี. (ม.ป.ป.). **การเขียนบทความทางวิชาการ.** (เอกสารอัดสำเนา), ม.ป.ท.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2531). **เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการผลิตผลงานทางวิชาการสำหรับอาจารย์.**

การประชุมประจำปีของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย วันที่ 29 ตุลาคม 2531 เวลา 13.30 – 16.30 น. ณ ห้องประชุมโรงแรม โกลเดน บีช พัทยาจังหวัดชลบุรี.

_____. (2541). **เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ.**

การฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมหลักสูตร การวิเคราะห์นโยบายและแผน ของงานฝึกอบรมกองการเจ้าหน้าที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหัวข้อวิชา บทบาท หน้าที่ จรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านวิเคราะห์นโยบายและแผน วันที่ 20 กรกฎาคม 2541 เวลา 9.00–12.00 น. ณ อาคาร จามจุรี 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.